

TIDSSKRIFT FOR SPROG-
OG KULTURPÆDAGOGIK

nummer 48 · oktober 2010

Curriculum

»Det er forførdeligt at se hvordan
de færdiguddannede unge kommer
ud af skolen uden at kunne svinge
med en hestedræberkølle eller
fange fisk med de bare næver.«

H. Benjamin, 1982:

The Saber-Tooth Curriculum

AARHUS UNIVERSITETSFORLAG

SPROGforum

TIDSSKRIFT FOR SPROG- OG KULTURPÆDAGOGIK

nummer 48 · oktober 2010

LISA HOLDEN CHRISTENSEN

Kronik: Internationalisering i grundskolen
– kun for ildsjæle? 6

ANNE HOLMEN, BERGTHÓRA KRISTJÁNSDÓTTIR
OG KAREN LUND

Hvorfor nu tale om curriculum? 9

BERGTHÓRA KRISTJÁNSDÓTTIR

Den gode ramme der ikke rammer 25

IBEN LUNDAGER RAUSGAARD

Tosprogede elever i folkeskolens curriculum 37

LILIAN ROHDE

Innovativ kulturundervisning – en curricular
mulighed i læreruddannelsen? 43

ANNETTE SØNDERGAARD GREGERSEN

»Fælles Mål« i franskfaget i grundskolen
– et styreværktøj 56

ERIK WIKKELSØ

Kultur er sprog og sprog er kultur 66

POUL NEERGAARD

Danskuddannelsesloven trækker i to modsatte
retninger 74

LISBETH EGEROD

Åbne sider: Fra swahili til islandsk 79

Godt Nyt og Andet Godt Nyt 85

SPROGFORUM

Curriculum

Sprogforum årg. 16, nummer 48, oktober 2010

Tidsskrift for sprog- og kulturpædagogik

© 2010 Aarhus Universitetsforlag og den enkelte forfatter/fotograf/tegner

Sprogforum er fra og med nr 48 et fagfællebedømt tidsskrift.

Temareaktionen for dette nummer

Bergthóra Kristjánsdóttir, Karen Lund, Anne Holmen og Annette Søndergaard Gregersen

Tidsskriftet Sprogforum redigeres af en fast redaktionsgruppe:

Karen Lund (ansv.), Nanna Bjargum, Bergthóra Kristjánsdóttir og Lars Stenius Stæhr

– med bidrag fra: INFODOK, Informations- og Dokumentationscenter for Fremmed-

sprogspædagogik på Danmarks Pædagogiske Bibliotek: <http://www.dpb.dpu.dk/infodok>

– og med baggrund i en bred redaktionel storgruppe:

Gülsüm Akbas, Nanna Bjargum, Bettina Brandt-Nilsson, Birte Dahlgreen, Karen-Margrete

Frederiksen, Annegret Friedrichsen, Annette Søndergaard Gregersen, Anne Holmen,

Karen Sonne Jakobsen, Mads Kirkebæk, Bergthóra Kristjánsdóttir, Karen Lund, Elina Maslo,

Bente Meyer, Pia Zinn Ohrt, Ulla Prien, Karen Risager, Lilian Rohde, Michael Svendsen Pedersen,

Iben Stampe Sletten, Lars Stenius Stæhr, Peter Villads Vedel og Merete Vonsbæk

Redaktionens adresse:

Sprogforum

Danmarks Pædagogiske Universitetsskole

Institut for Pædagogik

Tuborgvej 164, Postbox 840

2400 København NV

E: sprogforum@dpu.dk

T: 8888 9057

F: 8888 9701

Forlagets adresse:

Aarhus Universitetsforlag

Langelandsgade 177

8200 Aarhus N

E: unipress@au.dk

www.unipress.dk

T: 8942 5370

F: 8942 5380

Design og sats: Carl-H.K. Zakrisson

ISSN 0909-9328

ISBN 978-87-7934-958-2

Abonnement

3 temanumre: 225 kr. for private abonnenter og 325 kr. for institutioner.

Abonnement kan tegnes ved henvendelse til Aarhus Universitetsforlag:

sprogforum@unipress.au.dk

Løssalg

I løssalg koster det trykte Sprogforum 100 kr. + porto per nummer.

Sprogforum kan købes på Danmarks Pædagogiske Bibliotek

og Aarhus Universitetsforlag.

På nettet

Sprogforum nr. 1-35 kan bestilles på pluk@dpu.dk

Artikler fra nr. 1-35 kan ses på inet.dpb.dpu.dk/infodok

Sprogforum nr. 36-47 kan bestilles på sprogforum@unipress.au.dk

eller købes via forlagets hjemmeside www.unipress.dk

Forord

Med dette nummer ønsker Sprogforums redaktion at sætte fokus på curriculum, som er et centralt begreb inden for den internationale uddannelsesverden. Curriculumbegrebet forekommer ganske vist forholdsvis sjældent i den dansksprogede litteratur om uddannelserne, hvilket vi længe har undret os over. Vi undrer os fx over, hvordan man kan konstruere et curriculum for læreruddannelsen og dens fag, herunder de pædagogiske fag, uden at have brug for ordet curriculum. På søgning i »Lov om uddannelser til professionsbachelor som lærer i folkeskolen« og »Bekendtgørelse nr. 408 af 11. maj 2009 om uddannelsen til professionsbachelor som lærer i folkeskolen« gav søgeresultatet meldingen: »Ingen forekomster blev fundet«. Kun en nærmere analyse af dokumenterne om læreruddannelsen og andre uddannelser vil vise, om ordet er erstattet af didaktik og/eller pædagogik.

Vi har imidlertid fundet spor af curriculumbegrebet i den pædagogiske litteratur igennem tiderne. I 1993 skrev Chresten Kruchov og Ellen Nørgaard en artikel, som de kaldte »Skoleudvikling: Koordinering af curriculumudvikling og udvikling af læringsmiljø« (I Schnack, K. (red.) (1993): *Fagdidaktik og Almendidaktik. Didaktiske studier. Didaktikkens teori og historie*. Bind 5. København: Danmarks Lærerrhøjskole). Heri lancerer de en model, hvor curriculumanalyse og -udvikling ifølge forfatterne berører fire komponenter: læringsbegrebet, undervisningsbegrebet, videns- og færdighedstraditionen i samfundet og den aktuelle situation lokalt, nationalt og internationalt (1993:195). Denne analysemodel kan – ca. 20 år efter at den er skrevet – lægges ned over artiklerne i nærværende temanummer af Sprogforum, idet artiklernes forfattere berører forskellige aspekter af de fire nævnte komponenter. For at præcisere curriculumbegrebet, når det handler om »videns- og færdighedstraditionen i et samfund«, benytter Kruchov og Nørgaard sig af begrebet *kulturarven*. Som artiklerne i dette nummer af Sprogforum viser, er spændingen mellem det nationale og internationale tiltagende i kølvandet på globaliseringen af samfundet, både når det gælder andetsprog og fremmedsprogene. Analyse af uddannelsernes curricula kan afdække, hvordan og med hvilke midler kulturarven spiller en rolle i at danne og uddanne medborgere i senmoderniteten. Det er derfor, at Sprog-

forums redaktion med dette temanummer opfordrer aktører i uddannelsessystemerne til eksplicit at bruge curriculumbegrebet.

I kronikken konstaterer *Lisa Holden Christensen*, at internationaliseringen i uddannelserne stort set er blevet væk i de reformer af Fælles mål II, som Undervisningsministeriet iværksatte i 2009. Hun argumenterer for, at internationalisering må være et dannelsesgrundlag for alle. Derfor må internationalisering være en vigtig del af alle folkeskolens fag. Hun fremhæver sløjde som et af de få fag, der har »internationale briller«. Når man imidlertid læser Fælles mål II for sløjdefaget ud fra den optik, der præsenteres i dette faghæfte, kan fagets begreb om internationalisering imidlertid problematiseres, idet den internationale dimension fx forbindes med arbejdet med »afrikansk legetøj« og »samiske æsker«.

Når ambitionen med Sprogforum nr. 48 er en opfordring til aktører i uddannelsessystemerne om at anvende curriculumbegrebet til at belyse, hvordan stat og kommuner danner og uddanner samfundsborgere, er det nærliggende med en indledende artikel om, hvorfor det er konstruktivt at tale om curriculum i 2010. Det gør temareaktionsmedlemmerne *Anne Holmen*, *Berghóra Kristjánsdóttir* og *Karen Lund* derfor i deres artikel, hvor de diskuterer tre centrale problemstillinger: curriculums overordnede mål, curriculums udformning og curriculums indhold.

Med baggrund i sin ph.d.-afhandling problematiserer *Berghóra Kristjánsdóttir* i artiklen »Den gode ramme der ikke rammer« den dobbelthed, der ligger i en ministeriel pressemeddelelse, hvor Undervisningsministeriet bryster sig af de gode rammer, der er skabt i indeværende regeringsperiode for undervisning af tosprogede elever i skolen. I pressemeddelelsen beklager Undervisningsministeriet imidlertid, at elevgruppen ikke profiterer tilstrækkeligt af den gode ramme, idet de fortsat ikke oplever succes i uddannelsessystemet. Her underforstås, at forklaringerne på den udeblevne succes må ligge i familiernes kultur og væremåde.

I tråd med den tidligere artikels problematisering undrer *Iben Lundager Rausgaard* sig over, hvorfor eksempelvis badeforhæng, halalslagtet kød og tørklæder ikke er et statsligt curriculumanliggende, eftersom fokus på sådanne faktorerets betydning for integration er fortsat med uformindsket styrke gennem årtier. Konsekvensen bliver iværksættelse af tilfældige løsninger i det kommunale selvstyre. Det betyder svigt over for skolerne, som ikke nødvendigvis ved, hvordan de skal forholde sig til sprog- og kulturmøder i praksis.

De efterfølgende tre artikler handler om fremmedsprogsundervisning, dels i folkeskolen og dels i det almene gymnasium. Alle tre artikler retter fokus mod kulturdimensionen i beskrivelsen af de